

Zodpovednosť bez „pák“? To nechceme

Kým nebude banková únia na starom kontinente plne funkčná, transformácie dcérskych bánk môžu byť pre Slovensko rizikom, tvrdí Dvořák.

Prečo prišla Národná banka Slovenska s iniciatívou zakázať pobočkám zahraničných bánk poskytovať hypotéky?

Už dnes máme v zákone možnosť odmietnuť poskytovanie hypoték pobočke. Je síce možné, aby pobočka dostala povolenie hypotéky poskytovať, ale je veľmi obťažné splniť podmienky zo zákona. Bolo preto na zváženie, či sa poskytovanie takejto licencie zjednoduší, alebo sa nepovolí. Vybrali sme si druhú možnosť. Navyše, na niektoré hypotéky je možné nadviazať štátnu podporu. To sa týka asi tretiny tradičných novoposkytnutých hypoték. A prečo by štát mal takýto finančný príspevok poskytovať občanom cez zahraničné banky?

Banky však hovoria, že je to v rozpore s európskymi zmluvami...

Samozrejme, sme v kontakte s Európskou komisiou a ak povie, že takéto ustanovenie nie je v súlade s európskou legislatívou, tak je tam priestor na úpravu. Nikto nebude prijímať legislatívu, ktorá je v rozpore s európskym právom. Buď sa to uplatní, alebo nie.

Aké sú ďalšie dôvody, prečo NBS prišla s touto kontroverznou iniciatívou?

Možno ešte dôležitejším dôvodom bolo upriamenie pozornosti na riziká, ktoré so sebou môže priniesť prípadný trend transformácie dcérskych spoločností na pobočky zahraničných bánk. Dôvody na pozadí sú skutočne aj tie, aby sa banky netransformovali na pobočky.

Prečo tomu chcete predchádzať?

V prvom rade treba povedať, že táto transformácia je v súlade s legislatívou na európskej aj národnej úrovni. Na konci dňa je tam úspora nákladov, čo je legitímna snaha. Pre samotnú krajinu, v tomto prípade pre Slovensko, to však môže priniesť viaceré riziká.

Hovorí sa o riziku odlevu kapitálu a destabilizácie bankového sektora...

Toto treba vysvetliť. Prichádza nová regulácia pre banky, takzvaný Basel III. Zmeny budú aj v oblasti regulácie a dohľadu nad pobočkami zahraničných bánk. Teraz ešte máme kompetencie voči pobočkám, aj keď obmedzené. Po novom to bude ešte obmedzenejšie. Nebudeme môcť dohliadať na likviditu pobočiek a budeme závislí od poskytovania informácií zo strany materského dohľadu, teda tej krajiny, kde banka sídli. Obávame sa, že v prípade krízovej situácie sa môže stať, že nedostaneme tú správnu informáciu, ktorú potrebujeme, a nedostaneme ju včas. A keby sme ju aj dostali, už nebudeme mať nástroje, aby sme tomu krízovému vývoju zamedzili tak, ako to dokážeme dnes.

Bude tu však banková únia a napríklad na UniCredit bude dohliadať Európska centrálna banka.

Samozrejme. Je tu však problém. Doteraz sa totiž dohodol len spoločný dohľad nad bankami. Stále sa nevie, kedy vstúpia do platnosti ďalšie dva dôležité piliere v súvislosti s bankovou úniou, a to spoločný fond na ochranu vkladov a rezolučný fond na riadenú likvidáciu bánk, ktoré sa dostanú do problémov. V praxi to znamená, že na banky sa síce bude dohliadať spoločne z jedného centra, ale ich prípadná záchrana bude ešte stále v kompetencii jednotlivých krajín. V prípade transformácie dcérskych bánk na pobočky zahraničných bánk tak Národná banka Slovenska odovzdá kompetencie a právomoci, avšak zodpovednosť za prípadné problémy zostane na národnej úrovni.

V prípade ďalších dvoch pilierov sa však hovorí, že medzi krajinami sú veľké rozdiely a dohoda nepadne. Myslíte si, že sa dohodnú?

Je pravda, že rozdiely sú veľké. Môže trvať pomerne dlho, kým príde dohoda. A dovedy si myslíme, že bude lepšie, keď banky zostanú na Slovensku v podobe dcérskych bánk.

V prípade transformácie sa hovorí o UniCredit. Môže jej zmena ohroziť stabilitu bankového systému u nás?

K jednotlivým bankám sa nevyjadrujeme. Vo všeobecnosti však platí, že transformácia jednej stredne veľkej banky nebude významné riziko. Snažíme sa predchádzať trendu.

Viete o ďalších bankách na Slovensku, ktoré takýto krok zvažujú?

Nie. Ale jednotný dohľad nad bankovým sektorom v eurozóne môže v budúcnosti podporiť takéto úvahy v mene úspor.

Sú nejaké prípady, ktoré sú varovaním pre NBS?

Je tu známy prípad škandinávskej banky Nordea z 80. rokov alebo čerstvý príklad sú islandské banky, ktoré keď skrachovali, islandská vláda vydala vyhlásenie, že vklady klientov v zahraničných pobočkách nebudú garantované. Britská vláda bola nútená zmraziť všetky aktíva niektorých pobočiek vo Veľkej Británii.

Spomínali ste, že banky môžu transformáciou ušetriť. Ako?

Dnes má každá banka na Slovensku predpísané parametre obozretného podnikania. Musí udržiavať určitú kapitálovú primeranosť a držať určitú likviditu, aby vedela čeliť krízovým situáciám. Na to dohliada NBS. V prípade, že sa stane pobočkou, predpísaný kapitál sa drží na úrovni skupiny. To však nebude preukazovať nám, ale domácemu dohľadu, teda v krajine, kde sídli materská spoločnosť. Kapitálová primeranosť pobočky preto prestane existovať a tie zdroje budú hneď voľné a banka ich bude môcť využiť v rámci skupiny. Aj toto láka banky na transformáciu. Navyše môžu ušetriť na administratíve, keďže nebudú potrebovať taký veľký manažment. Veľká časť odborníkov pre náš trh tak môže sedieť v zahraničí, alebo príde o prácu. V konečnom dôsledku to môže znamenať odlev mozgov zo Slovenska.

S akými dosahmi transformácie by sa mohli stretnúť klienti?

Treba si uvedomiť, že v prípade, ak dôjde k transformácii, tak spoločnosť je vymazaná zo slovenského obchodného registra ako akciová spoločnosť a stáva sa integrálnou súčasťou zahraničnej právnickej osoby. Z hľadiska klienta sa zdanlivo nič nezmení. My však upozorňujeme na prípady špecifických okolností, ktoré môžu nastať v prípade negatívneho vývoja. Klient pobočky zahraničnej banky sa môže ocitnúť v nevýhodnej pozícii oproti klientovi banky, ktorá je dcérskou spoločnosťou, teda bankou podnikajúcou na území SR ako samostatný právny subjekt.

Konkrétne?

Zmluva klienta s bankou by mohla byť podľa inej jurisdikcie, teda práva, ako slovenského. V praxi by to mohlo znamenať, že v prípade sporu by sa musel obrátiť na zahraničné inštitúcie. Toto sa nedá vylúčiť, aj keď nehovorím, že takto to začne banka robiť na druhý deň po transformácii. Keďže by sa postupovalo podľa inej jurisdikcie, tak by mohli byť oslabené práva spotrebiteľa. Ďalšia vec, čo je krajná možnosť, je napríklad uplatňovanie náhrady škody, pokiaľ dôjde k bankrotu banky, z fondu ochrany vkladov. Fond ochrany vkladov na Slovensku zabezpečuje náhradu vkladov pre naše banky, teda dcérske spoločnosti, ktoré doň prispievajú. Samozrejme, že v rámci EÚ funguje jednotný rámec ochrany vkladov do výšky 100-tisíc eur pre každého klienta. Avšak už pri samotnom uplatňovaní náhrady, ak ide o pobočku zahraničnej banky, k uplatňovaniu náhrady bude musieť dôjsť v inej krajine. Klient tak bude musieť poznať legislatívu danej krajiny a to, ako o náhradu žiadať.

Mohla by mať transformácia dosahy aj na ekonomiku krajiny?

Mohla. Štátny dlh je financovaný prevažne domácimi bankami. Ak sa viacero bánk pretransformuje na pobočky, môže nastať problém s jeho umiestňovaním. V prípade krízových situácií môžu pobočky pristúpiť k obmedzeniu úverovania slovenskej ekonomiky, čo by malo zase dosahy na hospodársky rast na Slovensku.

A čo ak by materská banka v zahraničí skrachovala?

Ak by sa bankrot odohral v materskej spoločnosti, týkalo by sa to priamo aj pobočiek. Keď však ide o dcérsku banku, bankrot jej matky sa jej ďalšieho fungovania netýka.

Kto je Vladimír Dvořáček

V Národnej banke Slovenska zastáva pozíciu riaditeľa dohľadu nad finančným sektorom. Vo finančnom sektore pôsobí už dlhšie. Šéfoval napríklad sekcii finančného trhu na ministerstve financií a podieľal sa na príprave legislatívy.